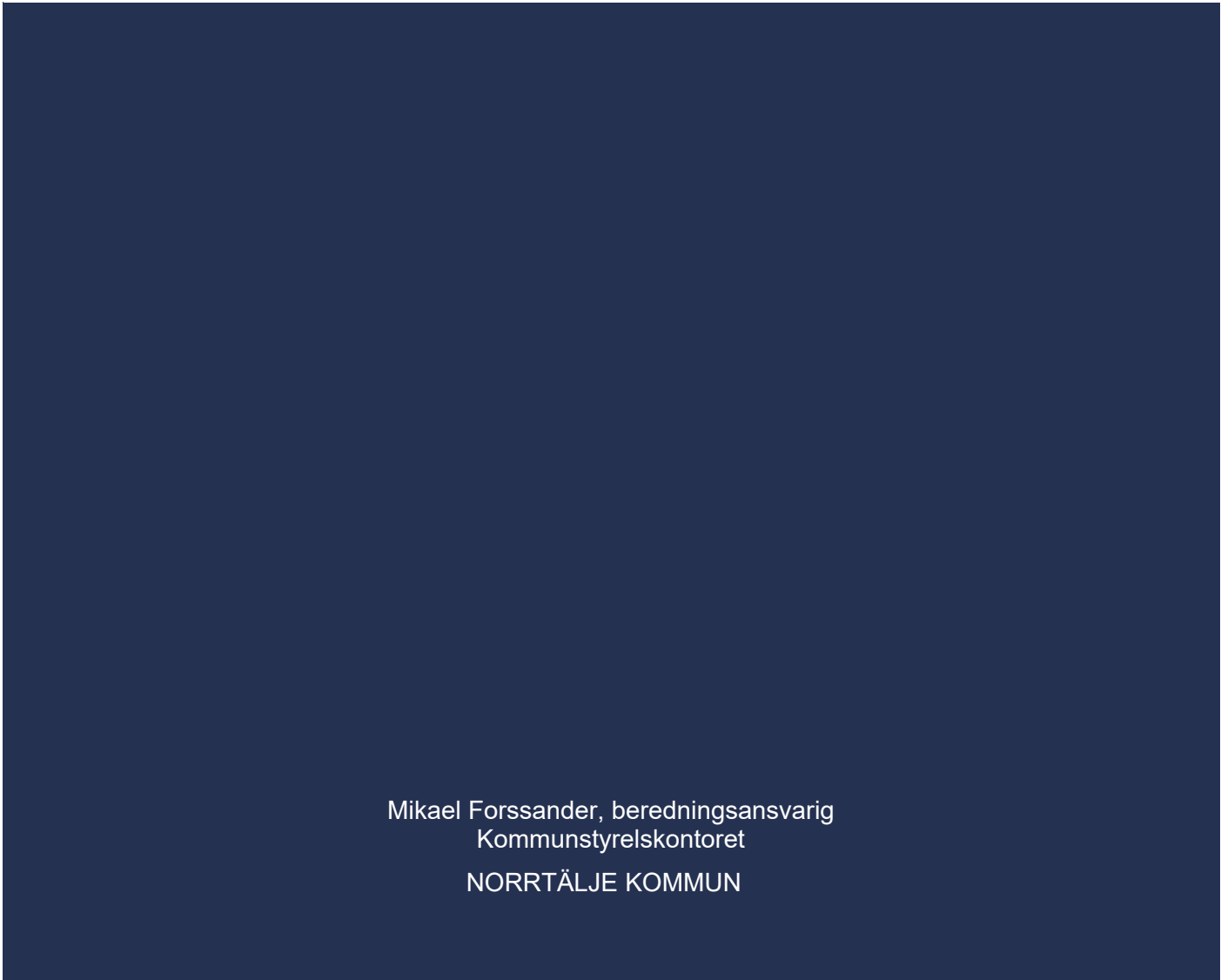

Slutrapport - Utredning gällande ändrade ersättningsbestämmelser för förtroendevalda i Norrtälje kommun år 2024

Mikael Forssander, beredningsansvarig
Kommunstyrelskontoret
NORRTÄLJE KOMMUN

Innehåll

Bakgrund	3
Gällande regelverk	3
Dagens arvoden och ersättningar till förtroendevalda i Norrtälje.....	3
Nuvarande ersättningsbestämmelser	4
Tidigare arbete	4
Arbetet fram till 2022	4
2023 års händelser	5
2024 års arbete	5
Utredningens utgångspunkter	6
Årsarvodets utformning	6
Bestämmelser kring kommunal- och oppositionsråd samt gruppledare i kommunfullmäktige med där till hörande beräkningsgrund för övriga ersättningar	6
Modell för att bestämma arvodets storlek för uppdrag i presidium, bolagsstyrelse samt kommunalförbundet sjukvård- och omsorg i Norrtälje....	7
Ersättning för presidieuppdrag i råd och stiftelser och ersättningsregler för uppdrag utsedda av kommunfullmäktige	7
Utredning om ansvarsförsäkring till bolagsstyrelserna	7
Bestämmelser gällande restids- och reskostnadsersättning.....	7
Avgränsningar	8
Metod och genomförande.....	8
Utredningens förslag	9
Årsarvodets utformning	9
Nuläge.....	9
Förslag	9
Kommentar	10
Bestämmelser kring kommunal- och oppositionsråd samt gruppledare i kommunfullmäktige med där till hörande beräkningsgrund för övriga ersättningar.....	11

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Nuläge.....	11
Förslag	11
Kommentar	12
Modell för att bestämma arvodets storlek för uppdrag i presidium, bolagsstyrelse samt kommunalförbundet sjukvård- och omsorg i Norrtälje	13
Nuläge.....	13
Förslag	14
Kommentar	14
Ersättning för presidieuppdrag i råd och stiftelser och ersättningsregler för uppdrag utsedda av kommunfullmäktige	18
Nuläge.....	18
Förslag	18
Kommentar	18
Utredning om ansvarsförsäkring till bolagsstyrelserna	19
Nuläge.....	19
Förslag	19
Kommentar	19
Bestämmelser gällande restids- och reskostnadsersättning	20
Nuläge.....	20
Förslag	20
Kommentar	20
Utredningens slutsatser	21
Punkt 1 och 2 i uppdraget.....	22
Punkt 3, modellen för nämndpresidiernas arvode	22
Punkt 4–6 i uppdraget	23
Bilagaförteckning.....	24

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Bakgrund

Kommunstyrelsekontoret har på uppdrag av val- och demokratinämnden genomfört en utredning gällande ändrade ersättningsbestämmelser för förtroendevalda i Norrtälje kommun utifrån sex punkter. Den har genomförts med stöd av Sveriges kommuner och regioner och har resulterat i ett förslag till omarbetade ersättningsbestämmelser. Utredningen syftar också till att uppfylla kommunfullmäktiges uppdrag till val- och demokratinämnden att genomföra en grundlig översyn av nu gällande bestämmelser.

Gällande regelverk

Kommunallagen slår fast att förtroendevalda har rätt till ersättning för de kostnader som uppstår till följd av uppdraget och att kommunfullmäktige kan besluta om riktlinjer för ersättning till de förtroendevalda. Grundprincipen är att lika uppdrag ska arvoderas lika.

De förtroendevalda som har ett uppdrag på betydande del av heltid eller mer (kommunalråd) omfattas inte av de reglerna utan för dem kan kommunfullmäktige besluta om att uppdragen ska få ekonomiska och andra förmåner som motsvarar de löne- och anställningsvillkor som gäller för de anställda i kommunen. Sveriges kommuner och regioner definierar betydande del av heltid som 40% eller mer.

Högsta förvaltningsdomstolen har också slagit fast att den enskildes totala sysselsättningsgrad inte har betydelse för vilken ersättning denne har rätt till för enskilt uppdrag. Alltså om den förtroendevalde har två eller fler uppdrag som sammantaget gör att sysselsättningsgraden överstiger 40% så har den förtroendevalde fortfarande rätt till samma ersättningar som övriga förtroendevalda och omfattas inte av regelverket som gäller för uppdrag som sker på betydande del av heltid.

Dagens arvoden och ersättningar till förtroendevalda i Norrtälje

Nuvarande bestämmelser bygger på att en förtroendevald får en ersättning för varje uppdrag denne innehar. Uppdraget kan antingen arvoderas genom ett grundarvode eller ett årsarvode. Grundarvode utbetalas månadsvis till ledamöter och ersättare i nämnderna och kommunfullmäktige medan årsarvode utbetalas till ett antal uppdrag som anses kräva avsevärd tid av sin innehavare. Även detta arvode utbetalas månadsvis. Merparten av de årsarvoderade uppdragen ersätts i förhållande till kommunstyrelsens ordförandes arvode. Denne är i sin tur heltidsarvoderad och erhåller en ersättning om 60% av statsrådsarvode.

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Till de förtroendevalda som inte är årsarvoderade utgår även sammanträdesersättning, ersättning för förlorad arbetsinkomst, förrättnings- samt restidsersättning. Utöver dessa ersättningar har även alla förtroendevalda rätt till reskostnadsersättning, eventuella kostnader relaterade till funktionsnedsättning eller barnpassning.

Avslutningsvis har alla partier som är representerade i kommunfullmäktige rätt att arvoda en eller flera gruppledare. Ersättningen till dessa bygger på antalet mandat partierna har i kommunfullmäktige och om partiet ingår i styret eller oppositionen. Idag erhåller de styrande partierna 10% per mandat medan oppositionspartierna erhåller 5%. Den totala storleken på gruppledarens arvode avgör om vederbörande är kommunal- eller oppositionsråd. För detta krävs att vederbörande erhåller en ersättning om 40% eller mer av kommunstyrelsens ordförandes arvode.

Nuvarande ersättningsbestämmelser

Dagens ersättningsbestämmelser reviderades senast 2019 då bestämmelserna kompletterades med regler kring föräldraledighet för kommunalråd vilket tidigare saknades i bestämmelserna. Under mandatperioden 2014–2018 gjordes ett stort antal omarbetningar av ersättningsbestämmelserna trots att den grundläggande strukturen inte förändrades. Ett försök till en mer genomgripande förändring genomfördes 2017 men stora delar av den utredningen kom inte att realiseras. Under den påföljande mandatperioden 2018–2022 gjordes i sammanhanget relativt få förändringar av bestämmelserna. Sedan dess har endast bilaga A (som slår fast storleken på årsarvodena) till ersättningsbestämmelserna ändrats för att spegla de förändrade majoritetsförhållandena i fullmäktige.

Tidigare arbete

Arbetet fram till 2022

Val- och demokratinämndens dåvarande presidium identifierade under hösten 2020 ett behov av att ändra ersättningsbestämmelserna för att göra dem mer lättillgängliga och mindre komplicerade. Behovet resulterade i ett uppdrag till val- och demokratinämnden i Mål- och budget 2022 som kommunfullmäktige antog hösten 2021.

Under försommaren 2022 påbörjade kommunstyrelsekontoret arbetet med att omarbeta bestämmelserna utifrån nämndens uppdrag i Mål- och budget. Efter valet 2022 kom dock arbetet ta en ny inriktning när kommunfullmäktige den 19 december 2022 gav nämnden i uppdrag att genomföra en grundlig översyn av de gällande bestämmelserna. Detta trots att nämnden själva påbörjat arbetet i

---

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

november och den 15 december beslutat att revidera tidplanen i syfte att göra en mer omfattande omarbetning av bestämmelserna.

2023 års händelser

Av planen framgick att ett remissförslag skulle föreligga för beslut till nämnden i mars för att det därefter skulle remitteras till de politiska partierna i kommunfullmäktige. Nämnden skulle sedan anta förslaget vid sitt sammanträde i maj. Kommunstyrelsekontoret höll tidplanen men av remissrundan framkom att flera partier upplevde att förslaget inte uppfyllde fullmäktiges uppdrag.

Val- och demokratinämnden antog i maj 2023 förslaget till omarbetade ersättningsbestämmelser. Utöver själva förslaget till ändrade bestämmelser föreslog även nämnden att kommunfullmäktige skulle ge val- och demokratinämnden i uppdrag att hantera de punkter som framkommit i remissrundan inom ramen för en framtida utredning. Det överlämnades till kommunstyrelsen för vidare beredning innan kommunfullmäktige slutligen skulle ta ställning till förslaget efter sommaren. Kommunstyrelsens arbetsutskott valde dock att återremittera ärendet till val- och demokratinämnden med motiveringen att nämnden inte genomfört den grundliga översyn som fullmäktige beslutat om.

Val- och demokratinämnden beslutade därför i november 2023 att anlita Sveriges kommuner och regioner (SKR) för att genomföra uppdraget. Någon närmare uppdragsbeskrivning gavs inte. I det första skedet granskade SKR Norrtälje kommuns gällande ersättningsbestämmelser och förslaget som kommunstyrelsens arbetsutskott återremitterat. Av granskningen framkom att Norrtälje kommuns bestämmelser kring årsarvodets utformning stod i strid med Kommunallagen. Såttillvida att uppdrag som inte sker på betydande del av har rätt till samma ersättningar som övriga förtroendevalda vilket inte är fallet i Norrtälje kommuns regelverk.

2024 års arbete

Utifrån SKR:s granskning gav val- och demokratinämnden i mars 2024 kommunstyrelsekontoret i uppdrag att ta fram ett förslag till omarbetade ersättningsbestämmelser. Utredningen skulle utöver SKR:s underlag baseras på de synpunkter som framkommit i remissrundan. Förvaltningen fick också i uppdrag att ta fram en mer detaljerad tidplan som skulle presenteras vid nämndens sammanträde i maj. Utifrån uppdraget presenterade därför kommunstyrelsekontoret en tidplan vid nämndens sammanträde i maj. Av planen framkom att ett remissförslag skulle föreligga för beslut vid nämndens sammanträde i november samma år.

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Utredningens utgångspunkter

Kommunstyrelsekontoret fick i uppdrag att genomföra en utredning utifrån nedanstående sex punkter. Varje punkt presenteras närmare under respektive punkt i texten nedan.

Årsarvodets utformning

Punkten syftar till att hantera det som SKR i sin granskning framförde stred mot Kommunallagen. Alltså att årsarvoderade uppdrag som inte sker på betydande del av heltid har rätt till samma ersättningar som övriga förtroendevalda.

Utifrån det faktumet ska utredningen ta fram ett förslag till hur dagens presidieuppdrag ska arvoderas.

Bestämmelser kring kommunal- och oppositionsråd samt gruppleddare i kommunfullmäktige med där till hörande beräkningsgrund för övriga ersättningar

I samband med att det tidigare förslaget remitterades till de politiska partierna i fullmäktige framkom att det fanns flera synpunkter från den dåvarande oppositionen kring framför allt det gruppleddarstöd och i förlängningen formerna för hur kommunalråd utses i Norrtälje kommun. Det framfördes även förslag på en förändrad beräkningsgrund för ersättningarna. Dessa synpunkter sammanfattades i utredningen till en punkt men rör tre olika frågor som till stor del påverkar varandra.

Den första frågeställningen gäller vilka regler som ska gälla i Norrtälje kommun för att utse kommunalråd. Idag får varje parti i kommunfullmäktige ett mandatbundet stöd för att avlöna gruppleddare. För partier i styret är stödet 10 % medan oppositionen får ett stöd om 5 %. I praktiken innebär det att partier i styre får automatiskt ett kommunalråd om partiet har fyra mandat i fullmäktige. Eftersom gruppleddaren då har en tjänstgöringsgrad om 40% vilket SKR har valt att definiera som gränsen för betydande del av heltid.

Den andra frågeställningen gäller just kring vilket stöd partierna ska erhålla för att avlöna gruppleddare. I remissrundan lyftes fram förslag om att stödet skulle ha en grundnivå samt olika förslag kring procentsatsen för den mandatbundna delen. Det framfördes även förslag på att beräkningsgrunden för ersättningarna skulle förändras. Idag bygger systemet på att alla ersättningar baseras på kommunstyrelsens ordförandes arvode. Dennes arvode är i sin tur beräknat på 60% av statsrådsarvodet. Beräkningsgrunden är i sig en relativt enkel fråga men avgör arvodenas storlek och kostnaden för ersättningarna.

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Modell för att bestämma arvodets storlek för uppdrag i presidium, bolagsstyrelse samt kommunalförbundet sjukvård- och omsorg i Norrtälje

Av remissrundan framkom också att flera partier önskade att det fanns en modell för hur ersättningarna till nämndpresidierna skulle beräknas då flera menade att dagens ersättningsnivåer var godtyckligt satta. Det fanns också en bred majoritet bland partierna att ersättningarna till kommunalförbundet sjukvård och omsorg skulle höjas. Utredningen ska därför ta fram ett förslag till modell som kan användas för att beräkna arvoden både för nämndpresidierna och kommunalförbundet sjukvård- och omsorg i Norrtälje.

Ersättning för presidieuppdrag i råd och stiftelser och ersättningsregler för uppdrag utsedda av kommunfullmäktige

Flera partier lyfte i remissrundan önskemål om att presidieuppdragen i Norrtälje kommuns råd samt stiftelser skulle erhålla en särskild ersättning för uppdragen. Historiskt har ersättningen för presidieuppdragen i råden ingått i årsarvodet för den förtroendevalde eftersom denne även har varit en del av presidiet i nämnden som rådet lyder under. Under innevarande mandatperiod har flera råd kommit att utses direkt av fullmäktige och därmed kan ha ett presidium vars medlemmar inte är årsarvoderade vilket har aktualiserat frågan.

Detsamma gäller de förtroendevalda som är utsedda av kommunfullmäktige direkt för att representera Norrtälje kommun i externa åtaganden. Dagens bestämmelser är i dessa delar svårtolkade. Uppdraget går därför ut på att tydliggöra bestämmelserna i dessa delar samt utreda hur och om råsuppdragen ska arvoderas.

Utredning om ansvarsförsäkring till bolagsstyrelserna

En annan frågeställning som ett antal partier lyfte i remissrundan var att Norrtälje kommun skulle utreda behovet av att anskaffa en ansvarsförsäkring för bolagsstyrelserna i Norrtälje kommunkoncern. Detta är inte en del av dagens ersättningsbestämmelser men kan i förlängningen påverka storleken av det arvode som bolagsstyrelserna erhåller. Dessa omfattas idag av ersättningsbestämmelserna för Norrtälje kommun. Även om uppdraget är givet till förvaltningen kommer det hanteras som ett separat uppdrag inom ramen för Norrtälje kommunhus AB:s verksamhet.

Bestämmelser gällande restids- och reskostnadsersättning

Den sista frågeställningen som framkom i samband med att partierna yttrade sig över remissen var ett antal frågor kopplade till restids- och

---

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

reskostnadsersättningen. Konkret föreslog ett parti att avståndet för att vara berättigad till reskostnadsersättning skulle höjas medan andra partier föreslog att milersättningen skulle sänkas i enlighet med Skatteverkets nivå. Vidare framfördes också förslag om att ändra restidsersättningen så att den förtroendevalde ersattes för den faktiska tiden för resan snarare än ett schablonbelopp baserat på avståndet mellan bostaden och platsen för sammanträdet. Utredningen ska därför granska om regelverket kring ersättning för resor behöver ändras.

Avgränsningar

Utredningen har inga formellt beslutade avgränsningar. Kommunstyrelsekontoret har därför valt att begränsa utredningen till punkterna ovan som ingick i det uppdrag val- och demokratinämnden gav förvaltningen. Vidare har dagens ersättningsbestämmelser fått utgöra en avgränsning så endast de delar som ingår i bestämmelserna har utretts. Det innebär att förvaltningen inte har tagit fram några övriga styrdokument som kan eller bör komplettera bestämmelserna. I denna kategori ingår till exempel uppdragsbeskrivningar för de olika uppdragen. Avslutningsvis har även nuvarande budgetramar utgjort en avgränsning vilket har inneburit att förslaget till omarbetade ersättningsbestämmelser är kostnadsneutralt.

Metod och genomförande

Arbetet har letts av val- och demokratinämndens presidium tillsammans med kommunstyrelsekontorets stabs- och planeringschef. Det operativa ansvaret för utredningens genomförande har kommunstyrelsekontorets administrativa chef haft. Själva arbetet har genomförts av kommunstyrelsekontorets kansli med resurser från juridikenheten, ekonomiavdelningen samt SKR under perioden juni till oktober 2024. Förslaget till omarbetade ersättningsbestämmelser har till stora delar utformats av SKR där kommunstyrelsekontoret har stått för den lokala anpassningen.

Utöver själva förslaget till omarbetade bestämmelser och denna utredning har även data sammanställts beträffande nämndernas mötestid, antal ärenden och budget som har legat till grund för den modell som presenteras som en del av punkt 3 i utredningen.

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Utredningens förslag

Utöver de förslag som presenteras nedan har utredningen även resulterat i ett förslag till omarbetade ersättningsbestämmelser som återfinns i sin helhet i bilaga 1 till denna utredning.

Årsarvodets utformning

Nuläge

I gällande regelverk utgår årsarvode för ett flertal olika uppdrag där den gemensamma nämnaren för alla uppdrag är att uppdragstagaren förväntas avsätta mer tid än det genomsnittliga uppdraget som ledamot eller ersättare i en nämnd eller motsvarande.

Merparten av alla dessa uppdrag ersätts i förhållande till kommunstyrelsens ordförande och bygger på att ersättningsnivån är densamma som sysselsättningsgraden. Om ersättningen för uppdraget är 25% av kommunstyrelsens ordförandens arvode förväntas alltså uppdragstagaren avsätta i genomsnitt 10 timmar i veckan för åtagandet.

Vidare slår nuvarande ersättningsbestämmelser fast att i årsarvodet ingår sammanträdesarvode, eventuell förlorad arbetsinkomst och förrättningsersättning samt restidsersättning. Ett undantag utgörs av fyra (valberedningens ordförande, överförmyndaren och dennes ersättare och ledamöterna i revisionen) årsarvoderade uppdrag som i ersättningsbestämmelserna anges i ett bestämt belopp. För dessa uppdrag utgår utöver själva årsarvodet även nämnda ersättningar.

I och med att Högsta förvaltningsdomstolen har slagit fast att uppdrag som inte sker på betydande del har rätt till samma ersättning som övriga förtroendevalda måste nuvarande regler ändras.

Förslag

Utredningen föreslår följande:

1. Årsarvodet omfattar bara de uppdrag som sker på betydande del av heltid eller mer.
2. För de uppdrag som tidigare var årsarvoderade utgår i stället ett förhöjt grundarvode enligt följande:

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Tabell 1Förslag till förhöjt grundarvode per uppdrag

Uppdrag	Ersättningsnivå (kr)	Procentsats
Ordförande		
Barn- och skolnämnden	321 516	29,7%
Bygg- och miljönämnden	264 828	24,4%
Kultur- och fritidsnämnden	208 272	19,2%
Socialnämnden	305 808	28,2 %
Utbildningsnämnden	267 996	24,7 %
Val- och demokratinämnden	156 468	14,4%
Kommunfullmäktige	97 800	9%
Kommunrevisionen	183 720	17%
Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje		
Ordförande	227 166	21%
Vice ordförande	210 912	19,5%
Ledamöter	25 616	2,4%
Ersättare	18 031	1,7%

3. Ersättningarna gäller retroaktivt från den 1 januari 2025.

Kommentar

Det är ett faktum att de årsarvoderade uppdragen förväntas avsätta mer tid för uppdraget jämfört med ett ordinarie uppdrag. Det är därför rimligt att presidiet får en högre ersättning. Om nuvarande ekonomiska ram och nivåer ska bibehållas kan utredningen inte se någon annan möjlighet än att föreslå en lägre nivå för det nya grundarvode jämfört med dagens årsarvode. Det nya arvode baseras på den tidigare nivån för uppdraget men tar höjd för att inkludera sammanträdesersättning. Minskningen bygger på instansens faktiska mötestid mellan 18 september 2023–18 september 2024 enligt följande:

*Nuvarande årsarvode – (instansen mötestid x 2023 års sammanträdesersättning)
= Nivån för det förhöjda grundarvode*

Utredningens sammantagna bedömning är att förslaget bör i det närmaste bli kostnadsneutralt. Detta eftersom det rör sig om ett relativt fåtal uppdrag och även om personerna i fråga skulle begära reskostnadsersättning och förlorad arbetsinkomst så bör det rymmas inom dagens ekonomiska ramar.

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Gällande uppdragen som 1:e och 2:e vice ordföranden föreslås ingen förändrad ersättning gentemot ordförandens ersättning men i likhet med ordföranden ändras arvode från ett årsarvode till ett förhöjt grundarvode om 20 % av ordförandes arvode för 1:e vice ordförande och 50% för 2:e vice ordförande.

För de uppdrag som idag sker på betydande del av heltid eller mer föreslås reglerna vara oförändrade eftersom dessa uppdrag omfattas av ett annat regelverk enligt Kommunallagen.

Avslutningsvis föreslås ersättningarna gälla från 1 januari 2025 eftersom det är viktigt att genomföra förändringen så snart som möjligt eftersom nuvarande regelverk strider mot gällande rättstolkning. Även om övriga delar av utredningens förslag inte genomförs är det helt centralt att nuvarande ersättningsbestämmelser förändras i dessa delar.

Bestämmelser kring kommunal- och oppositionsråd samt gruppleddare i kommunfullmäktige med där till hörande beräkningsgrund för övriga ersättningar

Nuläge

I nuvarande bestämmelser återfinns i bilaga A en regel som slår fast att de uppdrag som ersätts 40 % eller högre av kommunstyrelsens ordförande omnämns som kommunalråd och att den enskildes samlade uppdrag avgör ifall denne är kommunalråd. Vidare slås det fast att det utgår ett gruppleddarstöd om 10% per mandat i kommunfullmäktige för partierna i styret och 5% för partierna i opposition. Detta stöd kan partierna använda för att avlöna gruppleddare.

I tidigare ersättningsbestämmelser har detta inte stipulerats men det bygger på en etablerad praxis som har funnits sedan åtminstone mandatperioden 2014–2018 som har avgjort vilken ersättning respektive partis företrädare ska erhålla.

I samband med att nuvarande bilaga A antogs av kommunfullmäktige var denna reglering mycket omdebatterad vilket också återspeglades i de remissvar som inkom på dåvarande förslag till ersättningsbestämmelser under våren 2023. Till följd av det lyfte förvaltningen denna punkt som borde ingå i utredningen.

Förslag

Utredningen föreslår följande:

1. Följande reglering stryks i bilaga A i ersättningsbestämmelserna:
”Förtroendevald som erhåller ett samlat arvode om lägst 40 % av

kommunstyrelsens ordförandes arvode benämns kommunalråd. Om sådan förtroendevald sitter i opposition skall denne benämnas oppositionsråd.” och ersätts med en tabell över ersättningen till de kommunalråd som kommunfullmäktige har valt.

2. Dagens gruppleदारarvode utgår i oförändrad form endast till de partier som inte har en eller flera partiföreträdare som innehar ett kommunal- eller oppositionsrådsuppdrag.
3. Beräkningsgrunden för kommunstyrelsens ordförande föreslås att bli oförändrad till 60% av statsrådsarvodet.

Kommentar

Gällande kommunalrådsfrågan har kommunstyrelsekontoret utrett frågan i samarbete med SKR. Av deras utlåtande och Kommunallagen är det tydligt att kommunalråd ska väljas av kommunfullmäktige och ersättningsbestämmelserna kan endast reglera deras ersättning. Utifrån det faktumet föreslår utredningen att stycket stryks och ersätts med en tabell som redovisar ersättningen till de kommunal- och oppositionsråd som fullmäktige har valt.

Gällande punkt 2 i förslaget kan utredningen inte lämna något annat förslag eftersom ingen politisk inriktning har getts i frågan under den tid som utredningen har genomförts. Om det ska vara möjligt att lämna något förslag till ett eventuellt gruppleदारstöd behöver val- och demokratinämnden fatta ett inriktningsbeslut kring själva ramverket.

I dagsläget utgår cirka 4,9mkr (exklusive sociala avgifter) i ersättning till kommunalråd och gruppleदार. Av dessa används 4,3mkr till att ersätta kommunal- och oppositionsråd utifrån att de i egenskap av gruppleदार utför sitt uppdrag på betydande del av heltid eller mer. Det gör att det inom dagens ram endast finns cirka 600tkr att avlöna gruppleदार för. Om ersättningarna ska förändras utifrån ett eller flera av de förslag som inkommit kring gruppleदारstödet behöver ramarna utökas eller göras omfördelningar i befintliga bestämmelser.

Utifrån faktumet att inget inriktningsbeslut har fattats så föreslår utredningen att uppdragen ersätts i oförändrad form. Den enda egentliga förändringen blir att det tydliggörs att det bara är de partier som inte innehar rådsposter som får ett stöd för att avlöna gruppleदार eftersom de andra partierna har erhållit ett kommunalrådsuppdrag som är tillika gruppleदार. Det ska inte ses som utredningens ställningstagande i frågan utan blir snarare en logisk följd av att kommunalråden redan är gruppleदार och givet den ekonomiska ramen är det inte möjligt att ersätta några andra gruppleदार för dessa partier.

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Vad gäller punkt 3 i förslaget föreslår utredningen ingen förändring jämfört med dagens nivå. Av den omvärldsbevakning som kommunstyrelsekontoret lät genomföra i slutet av år 2022 visade det sig att merparten av de kommuner som jämfördes använde riksdagsmannaarvodet som beräkningsgrund för sina arvoden. I flera fall var det dock uttryckt i en procentsats som var högre än själva riksdagsmannaarvodet vilket i realiteten innebär att det är närliggande belopp jämfört med Norrtälje kommuns nivå.

Vidare finns det också en bred majoritet i fullmäktige för nuvarande nivå och vilken grund som ersättningsbestämmelserna bygger på har relativt liten betydelse formellt. Det centrala är snarare själva beloppets storlek.

Modell för att bestämma arvodets storlek för uppdrag i presidium, bolagsstyrelse samt kommunalförbundet sjukvård- och omsorg i Norrtälje

Nuläge

Som nämnts i bakgrunden framkom det i remissrundan att nuvarande ersättningsnivåer till nämndpresidierna framstod som godtyckligt satta. Nämndpresidiernas nivåer är satta i relation till kommunstyrelsens ordförandes arvode. Dessa har varit relativt oförändrade under flera mandatperioder och det finns inga underlag kring hur de är beräknade.

I remissrundan gavs också uttryck från flera partier att ersättningen till företrädarna i kommunalförbundet Sjukvård- och omsorg var lågt satta i förhållande till det ansvar förbundet har. I dagsläget årsarvoderas samtliga företrädare i direktionen och ersättningen ska därigenom inkludera såväl sammanträdesersättningar som eventuella förrättningar, förlorad arbetsinkomst och restidsersättning. Ersättningen till respektive företrädare redovisas i tabellen nedan:

Tabell 2 Gällande ersättningar till kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje

Uppdrag	Nivå (kr)
Ordförande	232 974
Vice ordförande	216 720
Ledamöter	31 424
Ersättare	23 839

Som jämförelse kan nämnas att grundarvodet är 10 970 kronor för en nämndledamot eller 16 451 kronor om vederbörande även är ledamot eller

ersättare i nämndens utskott. Till dessa uppdrag tillkommer dock sammanträdesersättning och övriga ersättningar enligt ovan.

Utifrån att det var en punkt som flera partier lyfte i sitt remissvar föreslog förvaltningen att utredningen skulle ta fram ett förslag till en modell som skulle kunna användas för att beräkna ordförandens sysselsättningsgrad och därmed ersättningsnivå utifrån faktiska data.

Förslag

Utredningen föreslår följande:

1. Val- och demokratinämnden antar modellen för beräkning av ordförandens sysselsättningsgrad för att användas vid framtida revideringar av ersättningsbestämmelserna.
2. Kommunstyrelsekontoret får i uppdrag att ta fram en motsvarande modell som kan användas för att beräkna sysselsättningsgraden för respektive ordförandes åtagande i bolagen inom Norrtälje kommunhuskoncern.

Kommentar

Utifrån Kommunallagens reglering och etablerad praxis kan ordförandens uppdrag sammanfattas i följande tre punkter:

1. Kalla och leda sammanträden.
2. Intern beredning.
3. Representation och andra externa åtaganden.

Sammantaget har ordförande samma uppdrag och ansvar i alla nämnder men som utredningens kartläggning visar föreligger stora skillnader mellan nämnderna. Utredningen har därför tagit fram en modell för att beräkna ordförandens sysselsättningsgrad som bygger på fem kategorier. De är följande:

1. Total mötestid.
2. Antal behandlade ärenden.
3. Antal delegationsbeslut som ordförande fattar.
4. Intern beredning.
5. Externa åtaganden.

Varje kategori graderas sedan från 1 till 5 där graderingen motsvaras av en procentsats. Denna procentsats summeras sedan med procentsatsen från de övriga kategorierna för att få den totala sysselsättningsgraden för uppdraget. För att få respektive kategoris värde jämförs ordförandens uppdrag med de övriga

---

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

nämnderna så att uppdragen sätts i relation till varandra. I exemplet nedan har utredningen använt en procentsats från 3–7 procentenheter. Vilken procentsats som används är ett politiskt beslut men det har betydelse för modellen att samma värde används för kategorin vid beräkning av de enskilda uppdragen.

Tabell 3 Exempel på uträkning av sysselsättningsgrad för bygg- och miljönämndens ordförande

Kategori	Värde	Procentsats
Mötestid	2	4
Behandlade ärenden	2	4
Delegationsbeslut	1	3
Intern beredning	4	6
Externa åtaganden	4	6
Totalt		23%

Genom att använda fem kategorier ger det en mer rättvisande bild av det faktiska åtaganden och sysselsättningsgrad. Att utredningen valt att både gradera mötestid och antal behandlade ärenden är för att det tillsammans ger en mer rättvisande bild än att bara använda ett av värdena för att beräkna sysselsättningsgraden. En viktig del av uppdraget är att leda möten men själva tiden säger lite om själva åtagandet eftersom det aktiva beslutsfattandet är där ordföranden leder sammanträdet. Värdena balanserar också ut varandra i den meningen att om en nämnd har långa möten men fattar få beslut återspeglar det sig på samma sätt som om en nämnd har korta möten men fattar många beslut utan att värdera hur ordföranden utför sitt uppdrag.

En annan central del i ordförandeskapet är att fatta delegationsbeslut. Av utredningens kartläggning framkommer att i tre av sex granskade nämnder har ordförande delegation att fatta beslut i ett antal ärenden som är en del av förvaltningens ordinarie arbete. Av dessa är det endast i socialnämnden som det sker i en betydande omfattning.

Intern beredning avser det arbete ordföranden avsätter i att löpande följa förvaltningens arbete och övriga förberedelser inför utskottets och nämndens sammanträden. Det är tydligt att förvaltningens storlek har en betydande inverkan på hur stor del detta åtagande är sett i relation till uppdragets totala sysselsättningsgrad. Ordföranden avsätter mer tid vid en större förvaltning jämfört med en mindre.

Gällande externa åtaganden är bilden mer komplex. Inom ramen för detta ryms ett stort antal åtaganden som kan ta relativt mycket tid beroende på uppdragets

---

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

karaktär. Sammantaget avser detta olika externa uppdrag som är kopplat till ordförandens uppdrag där det finns en förväntan att ordföranden ska delta. Kommunfullmäktiges ordförande är det uppdrag som lägger enskilt mest tid på rena representationsuppdrag men samtliga nämnder har i varierande omfattning olika typer av externa åtaganden som kvalitetsdialoger inom skolan eller samrådsmöten inom bygg- och miljönämnden.

En invändning som rests mot modellen är att ordförandeskapet är ett förtroendeuppdrag där den enskildes ambitionsnivå till stor del sätter ramarna för åtagandet och kan därför inte beräknas. Utredningen är medveten om att det föreligger en skillnad i hur ordföranden väljer att utföra sitt uppdrag. Samtidigt är ordföranden endast en del av ett större system. Oavsett vad ordföranden själv vill så behöver nämnden träffas med viss regelbundenhet och ett stort antal ärenden hanteras. Det finns även förväntningar både från förvaltningsledningen och externa aktörer som ordförande måste förhålla sig till vilket gör att ett minimalt åtagande kan tidsättas.

Ordförandens åtagande i de kommunala bolagen

Även om modellen kan användas för att beräkna åtagandet för ordförandena i de kommunala bolagen är det utredningens bedömning att modellen behöver anpassas eftersom det finns betydande skillnader mellan uppdragens karaktär och regelverken som omfattar dem. Till exempel fattar ordföranden i bolagsstyrelsen inte några delegationsbeslut. Utredningen föreslår därför att kommunstyrelsekontoret får ett separat uppdrag att ta fram en motsvarande modell som kan användas för att beräkna sysselsättningsgraden för respektive ordförandes åtaganden i bolagen.

Utredningens kartläggning av nämndernas data

I syfte att få fram en bild av förutsättningarna mellan nämnderna har utredningen genomfört en kartläggning av nämndernas och fullmäktiges mötestid, antal behandlade ärenden, omfattningen av delegationsbeslut som ordföranden fattar och en uppskattning av den tid respektive ordförande lägger på intern beredning och externa åtaganden. Kartläggningen återfinns i sin helhet i bilaga 2 till denna utredning.

Kartläggningen har genomförts genom att granska nämndernas mötestid enligt vad som angetts i protokollen samt räkna de ärenden som behandlats på sammanträdena. Eftersom ärendena avser ärenden med aktivt beslutsfattande har informations-, redovisnings- eller anmälningsärenden exkluderats. Delegationsbesluten har graderats utifrån frekvensen av beslutsfattandet snarare

---

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

än det faktiska antalet beslut eftersom det ger en mer rättvisande bild av själva tidsåtagandet. Intern beredning och externa åtaganden bygger på en uppskattad tid som respektive förvaltning eller tidigare ordförande angett.

Sammantaget pekar kartläggningen på att det finns brister i nuvarande ersättningsnivåer med där tillhörande sysselsättningsgrad. Det tydligaste är kommunfullmäktiges ordförande som inom ramen för sina 10% har näst längst mötestid och hanterar flest ärenden. Utöver det tillkommer sedan tid för representation och utifrån utredningens modell är den faktiska sysselsättningsgraden beräknad till 26%.

Utöver detta pekar också resultatet på att uppdraget som ordförande i socialnämnden skulle behöva ske på betydande del av heltid. Idag är uppdraget arvoderat till 30% och enligt modellen hamnar uppdraget på samma nivå. Det ska dock nämnas att det beror på en begränsning i modellen snarare än att det överensstämmer med det faktiska åtagandet. Kartläggningen visar till exempel att bara nämnden hanterar 88 ärenden och utskottet 553 ärenden på ett år och avsätter 73 timmar i möten vilket är det enskilt högsta värdet av de jämförda uppdragen. Till detta tillkommer även en stor mängd delegationsbeslut som ordföranden måste fatta löpande i individärenden.

Kartläggningen visar också att uppdragen i de skolrelaterade nämnderna har en högre sysselsättningsgrad jämfört med den bedömda sysselsättningsgraden. Både barn- och skolnämnden och utbildningsnämnden har relativt korta sammanträden och fattar något färre beslut än den genomsnittliga nämnden. Sett till övriga nämnder avsätter dock ordföranden i barn- och skolnämnden mer tid i intern beredning vilket bör ses mot bakgrund av förvaltningens storlek.

Avslutningsvis visar kartläggningen också att kultur- och fritidsnämndens ordförande har ett relativt omfattande åtagande sett både till mötestiden och antal ärenden som behandlas men även till den interna beredningen och externa åtaganden. Detta kan till stora delar just förklaras med att det av tradition har varit ett uppdrag som just kännetecknas av att det är ett förtroendeuppdrag där tidigare ordföranden etablerat en förväntansbild hos framför allt föreningslivet att vara tillgänglig i betydligt större utsträckning än vad arvodet har ersatt.

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Ersättning för presidieuppdrag i råd och stiftelser och ersättningsregler för uppdrag utsedda av kommunfullmäktige

Nuläge

I Norrtälje kommun finns idag ett flertal råd som har till syfte att möjliggöra en samverkan för olika intressegrupper med Norrtälje kommun. Idag har kommunen fyra råd som har en mer omfattande administration kopplat till sig. Det är kommunala pensionärsrådet (KPR), landsbygdsrådet, rådet för funktionshinderfrågor (RFF) och skärgårdsrådet.

Samtliga råd har regelbundna möten och tidsåtagandet skiljer sig mellan råden. KPR och RFF har en lång tradition av gemensamt ordförandeskap med gemensamma möten medan landsbygdsrådet är det yngsta rådet men har ett stort antal ledamöter och ersättare. Situationen är liknande i skärgårdsrådet. Samtliga dessa råd ersätts enligt nuvarande ersättningsbestämmelser men sedan mandatperioden 2022 har både landsbygds- och skärgårdsrådet haft ledamöter utsedda av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Presidierna i dessa råd har inte erhållit någon särskild ersättning för dessa uppdrag.

I samband med att dåvarande förslag till ersättningsbestämmelser remitterades lyfte flera partier att dessa presidieuppdrag borde ersättas i likhet med övriga nämnder.

Förslag

Utredningen föreslår följande:

1. Nuvarande regelverk förändras inte för rådsuppdragen.

Kommentar

Frågan gällande ersättning till presidierna kräver i likhet med gruppledararvodet en inriktning från val- och demokratinämnden. Frågan är inte helt enkel eftersom råden har en viktig direktdemokratisk funktion samtidigt som de egentligen inte har något formellt mandat eller ansvar. Vidare kan också rådets representativitet ifrågasättas eftersom de inte representerar alla pensionärer, landsbygds- eller skärgårdsbor utan snarare föreningar som engagera dessa grupper.

Samtidigt omfattas samtliga råd av relativt omfattande administration med olika förmöten och ordförandeberedningar vilket till stora delar inte ersätts. Vidare har både landsbygds- och skärgårdsrådet relativt långa möten varför den totala mötestiden överstiger flera nämnder. Sett i ljuset av det kan det föreligga skäl för att uppdragen ska ges ett förhöjt arvode. Det skulle kunna ges i form av ett

---

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

arvode som är uttryckt i procent av kommunstyrelsens ordförande och baseras på den faktiska mötestiden. Ett annat alternativ skulle kunna vara att de får ett månadsbelopp motsvarande ett förhöjt grundarvode för en utskottsledamot fyra gånger per år. Det skulle motsvara en ersättning om cirka 5500 kronor för helåret.

En annan väg kan vara att se över vilka som representerar Norrtälje kommun i råden eller reglera att ersättningen för rådsuppdragen ingår i grundarvodet för ledamoten. Flera av de företrädare som innehar platser i rådets presidium har andra förtroendeuppdrag där ersättningen skulle kunna ingå. Tidigare ingick uppdraget i skärgårdsrådet som en del av uppdraget som ledamot i kommunstyrelsens arbetsutskott och landsbygdsrådet som en del av kommunalrådsuppdraget.

Sammantaget är det svårt att lämna något förslag gällande rådets presidium men om uppdragen ska ersättas behöver det göras omfördelningar i befintligt system eller utöka de ekonomiska ramarna för ersättningar.

Utredning om ansvarsförsäkring till bolagsstyrelserna

Nuläge

I samband med att det tidigare förslaget till ersättningsbestämmelserna remitterades till de politiska partierna lyftes frågan om att Norrtälje kommun borde införskaffa en ansvarsförsäkring för uppdragen i de kommunala bolagen. Frågan är endast indirekt kopplad till ersättningsbestämmelserna men kan ha betydelse för ersättningen till uppdragen i bolagen. Därigenom valde förvaltningen att lyfta det som en del av utredningen.

Förslag

Utredningen föreslår följande:

1. Utredningen hanteras som ett separat uppdrag inom ramen för Norrtälje kommunhus AB

Kommentar

Kommunstyrelsekontoret har initierat en dialog med koncernledningen för Norrtälje kommunhus AB och uppdraget kommer att tilldelas den tjänsteperson som har ansvar för kommunens försäkringsfrågor. Närmare tidplan för uppdraget kommer att redovisas separat.

Bestämmelser gällande restids- och reskostnadsersättning

Nuläge

I dagens ersättningsbestämmelser utgår ersättning för såväl reskostnad som restidsersättning. Förstnämnda ersättning utgår till samtliga uppdrag medan de uppdrag som är årsarvoderade inte har rätt till restidsersättning. Bestämmelserna gällande reskostnadsersättning kräver att den förtroendevalde har minst 3 km från bostaden till platsen för sammanträdet. För att vara berättigad till restidsersättning är motsvarande avstånd 15 km. För resa med egen bil är kilometerersättningen 2,90 kronor.

I nuläget uppgår kostnaden för restidsersättning till cirka 417tkr för 2023. Det motsvarar 38% av kommunstyrelsens ordförandes arvode. Merparten av kostnaden restidsersättningen relaterar till kommunfullmäktiges sammanträden vilket beror på att fullmäktige har flest ledamöter och ersättare.

Frågan om restidsersättning var föremål för utredning redan 2017 då frågan framför allt gällde om årsarvoderade uppdrag skulle ha rätt till restidsersättning. Utredningen kom fram till att då de årsarvoderade uppdragen snarare ha karaktären av en anställning skulle det inte utgå ersättning för dessa uppdrag.

I samband med att dåvarande förslag till ersättningsbestämmelser remitterades till de politiska partierna framkom flera olika förslag kopplade till framför allt reskostnadsersättningen men även restidsersättningen. Ett parti föreslog till exempel att minimiavståndet för att vara ersättningsberättigad för kilometerersättning skulle höjas till 6 kilometer och det framfördes förslag på ersättning för den faktiska tiden.

Förslag

Utredningen föreslår följande:

1. Nuvarande regelverk för resor förändras inte förutom att restidsersättning inte utgår ifall den förtroendevalde har begärt förlorad arbetsinkomst för tid då resan inträffade.

Kommentar

Att förändra avståndet för att vara berättigad till reskostnadsersättning kan ge positiva effekter genom att fler samåker och därmed minskar Norrtälje kommuns klimatavtryck. Vidare skulle det också potentiellt innebära minskade kostnader. Samtidigt ska detta sättas i relation till de faktiska förutsättningarna i kommunen. Om avståndet skulle höjas till 6 kilometer är avståndet för långt för att gå och då

förutsätts det att man antingen cyklar eller samåker. Cykelnätet är relativt dåligt utbyggt i Norrtälje kommun varför de förväntade effekterna inte lär realiseras.

Vad gäller förslaget om ersättning för den faktiska tiden ligger utmaningen i att kunna verifiera denna tid och kraven för att redovisa det. Att som i dagens system ha en schablonersättning baserat på avståndet till bostaden har fördelen i att det enkelt går att mäta och ersättningen är densamma oavsett hur lång resan i verkligheten tar. Det kan tyckas missgynna att resa kollektivt eftersom minutersättningen blir lägre jämfört med att åka bil eftersom resan då tar kortare tid men samtidigt finns det i nuvarande system inget incitament för att resan måste gå så fort som möjligt.

Vad gäller det sista förslaget är det i dagens ersättningsbestämmelser möjligt att begära förlorad arbetsinkomst för samma tid som restidsersättning utgår. Hypotesen bygger på följande antagande:

En förtroendevald som arbetar och bor i Älmsta har normalt en arbetsdag mellan 8-16.30. Om vederbörande ska delta på ett sammanträde klockan 16 kommer personen i fråga ta ledigt från jobbet senast klockan 15.00 för att ta sig till bostaden och därefter åka till sammanträdet. Det innebär att vederbörande kommer få förlorad arbetsinkomst från klockan 15.00-16.30 samtidigt som denne för samma tid får en restidsersättning baserat på avståndet mellan bostaden och sammanträdet.

I dagsläget är det inte utrett hur vanligt förekommande detta är men eftersom alla resor måste utgå från bostaden för att den förtroendevalde ska vara ersättningsberättigad bör det förekomma. Intentionen med bestämmelserna bör inte vara att en förtroendevald kan få dubbel ersättning för samma tid varför utredningen föreslår denna förändring av bestämmelserna.

Utredningens slutsatser

Sammantaget råder det enighet mellan de politiska partierna om merparten av de regleringar som återfinns i dagens ersättningsbestämmelser. Av de sex punkter som utredningen har granskats är den enskilt största frågan om ersättning till gruppledarna och i förlängningen antalet kommunalråd. Därefter bör frågan om ersättningsnivåerna till nämndpresidierna komma. I dessa frågor synes det finnas en stor förväntan från många partier på genomgripande förändringar. Åtminstone att döma av de remissvar som inkom på de tidigare föreslagna ersättningsbestämmelserna.

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Punkt 1 och 2 i uppdraget

Vad gäller dessa sex punkter är det utredningens mening att punkt 1, årsarvodets utformning, bör hanteras skyndsamt så att Norrtälje kommun efterlever gällande rättstolkning. I sammanhanget bör det för den enskilde förtroendevalda innebära en mindre ekonomisk förändring men bör i längden skapa bättre förutsättningar för förtroendevalda att åta sig uppdrag eftersom det ger rätt till förlorad arbetsinkomst.

Punkt 2 är en stor och komplex fråga som innefattar tre skilda frågeställningar som dock är beroende av varandra. Från utredningens sida är det viktigt att framhålla att frågan om bestämmelser kring kommunalråd är en icke-fråga sett till ersättningsbestämmelserna. Regelverket är tydligt att kommunalråd är ett uppdrag man väljs till under förutsättning att uppdraget sker på betydande del av heltid eller mer. Hur många kommunal- eller oppositionsråd Norrtälje kommun ska ha är i slutändan ett politiskt beslut som ersättningsbestämmelserna inte kan reglera. Därför är det centralt att det i bestämmelserna endast framgår kommunalrådets ersättning.

Beträffande gruppledarfrågan behöver val- och demokratinämnden fatta ett inriktningsbeslut. Om nuvarande modell ska förändras behöver det ske omfördelningar i befintligt system. Innan något sådant beslut har fattats kan utredningen inte föreslå något annat än att nuvarande system bibehålls med förändringen att de partier som har en eller flera företrädare som innehar kommunalrådsuppdrag inte erhåller något gruppledarstöd eftersom de är kommunalråd i egenskap av gruppledare.

Vad gäller frågan om beräkningsgrund för ersättningsbestämmelserna har utredningen inte funnit något som föranleder att föreslå en förändring av nuvarande bestämmelser. Merparten av de granskade kommunerna använder riksdagsmannaarvodet och en procentsats i förhållande till det men i slutändan är det summan som är det centrala snarare än vad den baseras på.

Punkt 3, modellen för nämndpresidiernas arvode

Det kanske enskilt viktigaste resultatet av denna utredning har varit insamlingen av den data som använts för att ta fram modellen för nämndpresidiernas sysselsättningsgrad. Det har tidigare inte funnits någon sammanställning över vilken tid de förtroendevalda avsätter för sitt åtagande eller hur många ärenden nämnderna behandlar. Kartläggningen ger också en bild av de skilda förutsättningarna nämnderna har.

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

Sammantaget finns det ett behov av att se över förutsättningarna för de olika uppdragen och ersätta dem för det förväntade faktiska åtagandet. Det gäller framför allt för kommunfullmäktiges ordförande men även socialnämndens ordförande där uppdraget har karaktären av att bedrivas på betydande del av heltid.

Nuvarande system har i alltför hög utsträckning baserats på politiska prioriteringar där ersättningsnivåerna och därmed sysselsättningsgraden har satts högre för framför allt skolnämnderna. Det är viktigt ur ett demokratiskt perspektiv att de politiska prioriteringarna är tydliga men sysselsättningsgraden för de olika uppdragen bör vara rättvisande, både för den breda allmänheten och mot den enskilde förtroendevalde så denne vet vad som förväntas av vederbörande i uppdraget.

Ett sätt att hantera frågan om sysselsättningsgraden kontra ersättningsnivån skulle kunna vara att de olika ordförandeuppdragen har skilda beräkningsgrunder för arvodesnivån. Till exempel att sysselsättningsgraden för barn- och skolnämnden baseras på en högre procentsats av kommunstyrelsens ordförande jämfört med en annan nämnd där arvodet baseras på en lägre procentsats. Därigenom blir de politiska prioriteringarna tydliga samtidigt som den faktiska sysselsättningsgraden fortfarande är oförändrad.

Punkt 4–6 i uppdraget

Sammantaget är dessa tre punkter mindre jämfört med de tidigare punkterna men har ändå betydelse. Vad gäller ersättning till rådets presidium har utredningen svårt att lämna något entydigt svar. Om det ska utgå ersättning för rådets presidium är i slutändan en politisk prioritering. Råden blir i mångt och mycket vad man gör dem till men om de ska få verkligt inflytande är det viktigt att det blir en integrerad del av den ordinarie beredningsprocessen. Hur detta ska ske ligger utanför denna utredning men det har betydelse för hur uppdragen i råden ska betraktas. Idag avsätts relativt stor administration och flera råd har många ledamöter med mötestider som motsvarar nämnderna samtidigt som råden har en relativt liten inverkan på den dagliga verksamheten.

Vad gäller frågan om ansvarsförsäkring för uppdragen i bolagen lämnar utredningen frågan utan eget ställningstagande till förmån för den separata utredningen.

Avslutningsvis återstår frågan om restids- och reskostnadsersättning och utöver vad som angavs under rubriken kommentarer i avsnittet ovan (se sidan 20–21)

POSTADRESS

Box 800, 761 28 Norrtälje
Kommunstyrelsekontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtalje.se
www.norrtalje.se

vill utredningen även framför att då restidsersättningen utgör en relativt stor utgiftspost skulle en sänkning av beloppet vara ett möjligt sätt att finansiera några av de förändringar som utredningen pekat på, som till exempel förändrat gruppleदारarvode, förändrad sysselsättningsgrad för nämndpresidierna eller att presidieuppdragen i råden arvoderas.

Bilagaförteckning

Bilaga 1 – Förslag till nya ersättningsbestämmelser

Bilaga 2 – Nämndernas data. Presentation med tillhörande underlag för beräkning av nämndordförandenas sysselsättningsgrad.

.